

Turkish Studies

Language / Literature

Volume 13/28, Fall 2018, p. 241-264

DOI: 10.7827/TurkishStudies.14511

ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Kasım 2018

✓ Accepted/Kabul: Aralık 2018

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Talip YILDIRIM - Prof. Dr. Nergis BİRAY

This article was checked by iThenticate.

DERLEME SÖZLÜĞÜNE KATKILAR (EMİRDAĞ / BURUNARKAÇ KÖYÜ) II

Musa ÇİFCİ* - Önder SEZER**

ÖZET

(Çalışma, aynı adlı araştırmanın (Çifci, Musa, Sezer, Önder (2017), *Derleme Sözlüğüne Katkılar (Emirdağ / Burunarkaç Köyü)*, *Turkish Studies*, Vol. 12/15, p.211-232) ikinci bölümünü oluşturduğundan aşağıdaki giriş bilgileri bu yazıdan alınmış; farklı olarak sadece yöntemde yapılan bazı ufak değişiklikler eklenmiştir.)

Çalışmada Afyonkarahisar ili Emirdağ ilçesine bağlı Burunarkaç Köyü'nde kullanılan ve Derleme Sözlüğünde yer almayan sözler derlenmiş, Derleme Sözlüğü'nün erişemediği sözlerin kayıt altına alınması, Türk dilinin söz varlığının yazılı olarak bilinmeyen unsurlarının ortaya konması amaçlanmıştır.

Bu amaçla, derlenen yeni sözler Derleme Sözlüğü, ağız çalışmalarının sözlük bölümleri ve "Derleme Sözlüğü'ne Katkılar" adındaki ya da içeriğindeki yayımlanmış çalışmalar taranarak kontrol edilmiş, bu kaynaklarda yer almayanlardan, yer aldığı hâlde anlam bakımından farklılık gösterenlerden küçük bir sözlük meydana getirilmiştir. Sözlük, alfabe baş harfleri belirtilmeden alfabetik bir listeden oluşmaktadır. Sözlükte madde başı olarak 131 söz bulunmaktadır. Derlenen sözlerin tanımları yapılmış; sözün bağlamına ihtiyaç duyulanları kısa örnek cümlelerle kullanım yerleriyle belirtmeye çalışılmıştır. Sözlüğe dâhil edilen sözler Derleme Sözlüğü'nde biçim olarak yer alıyorsa anlam farklılığı ve diğer ilgileri belirtilmiştir.

Derlenen kelimelerin ayrıntılı fonetik gösterimi yapılmamıştır. Esasen Burunarkaç Köyü ağızında yazı dilinden farklı olarak önemli

* Prof. Dr., Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, E-posta: musacifci@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, E-posta: onder.sezer@usak.edu.tr

fonetik özellik gösteren fazlaca söyleyiş bulunmamaktadır. Sadece nazal n'ler (ñ), ünlü uzunlukları (ā), e > i değişimi, diftong “değgi > dēgi, dōğme > dōme” ve sıkışma ya da başka nedenlerle “nākıt < ne vakit, dīdinin dīdisi” gibi uzun söylenen ünlüler, uzunluk belirten aynı işaretlerle gösterilmiştir.

Ünsüzlerden yazı dilinden farklı olan k > g, t > d değişimleri belirtilmemiş, günümüzdeki söylenişlerine göre madde başları oluşturulmuştur. Yazı dilinden farklı olarak ön sesteki k > g değişimi çalışma ağızında gırtlak sesleri bulunmadığından, açık bir g / ğ farkı olmadığı için sadece g ile verilmiştir. Sözlerin kökeni hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. Listede yer alan sözler, çalışmanın “Benzerlik Kaynakçası”nda yer alan çalışmalar taranarak kontrol edilmiş, aynı anlam ve biçim olduğu tespit edilenler listeden çıkarılmış; sadece biçim ve anlam farklılığı bulunanlara atıfta bulunulmuştur. Benzerlik Kaynakçasında ve diğer sözlüklerde yer almayan şimdilik özgün tespit olarak görülen sözlerin tanımlarına ve gerektiği durumda örnek kullanım cümlelerine yer verilmiştir.

Bu çalışmayla kayıt altına alınan sözlerin başka ağızlarda, yörelerde de kullanılıyor olabileceği varsayılmakla birlikte, söz özgünlüğü olarak ya da biçim veya anlam özgünlüğü olarak bu çalışmayla yazıya aktarıldıkları düşünülmektedir. Derlenen sözlerin sınırlılığını sadece Burunarkaç Köyü mikro ağız bölgesi oluşturmaktadır.

Mikro ağız çalışma bölgesini oluşturan Burunarkaç Köyü'nden her iki çalışmada (Çifci, Musa, Sezer, Önder (2017), *Derleme Sözlüğüne Katkılar* (Emirdağ / Burunarkaç Köyü), *Turkish Studies*, Vol. 12/15, p.211-232) elde edilen farklı anlam ya da biçimle yazılı kayıt altına alınmamış toplam 259 söz, Türk dilinin büyük sözlüğüne eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Derleme Sözlüğü, Türkiye Türkçesi, Ağız, Emirdağ, Burunarkaç Köyü

A CONTRIBUTION THE COMPILATION DICTIONARY (EMIRDAĞ/ BURUNARKAÇ VILLAGE) II

ABSTRACT

Since this study constitutes the second section of the same research (Çifci, Musa, Sezer, Önder (2017), *Derleme Sözlüğüne Katkılar* (Emirdağ / Burunarkaç Köyü), *Turkish Studies*, Vol. 12/15, p.211-232), which can be translated as the Contributions to the Compilation Dictionary (Emirdağ / Burunarkaç Köyü), the following introduction information was taken from the previous study, and a few minor changes related to methods were added.

In this study, we aim to reveal and record the words or elements in general in Turkish which are not included in the Turkish Compilation Dictionary (DS) as they have not been compiled but used in the Burunarkaç village of Emirdağ, Afyon Province through making an original dictionary of these words and elements.

To this end, the new words compiled, the Compilation Dictionary (DS), the glossaries in the dialectological studies and articles named or having the content of "Contribution to the DS" have been scanned and controlled, and a small dictionary has been prepared with the words or phrases that do not exist or exist with different meanings. The dictionary is comprised of two entry list: *words*. There 131 entries in the dictionary. The definitions of the words compiled have been given and sample sentences have been used. If the word is already in the DS, the difference/s in meaning has/ have been mentioned.

The words compiled have not been analyzed phonetically. Indeed, not many differences between written language and spoken language of Burunarkaç exist. Only nasal n (ñ), long vowels (ā), closed e (é), diphthongs (değgi>dēgi, dōğme>dōme) and vowels pronounced long (didīnñ didīsı) have been shown with the same symbol.

The constants (k>g, t>d) showing differences in the daily spoken language from the written language were detected and these words were indexed based on their pronunciation in the daily spoken language. As differently from written language, pre-sound k>g was only given as "g" because there was no guttural speech sound and no clear sound differences between g/ğ sounds in the dialect studied in this research. There has been no information given about the origins of the words. The words in the list were checked by reviewing the "Similarity Bibliography" of the research, and the ones with the same meaning and structure have been crossed off the list, and the remaining of the words were cited in this study. The definitions of the words that have been classified as original, which had not been found in the "Similarity Bibliography" and the other dictionaries were given in this study, as well as the usage of some words in sentence when they were necessary.

Even though, it is assumed that the usage of the registered words in this study may be found in different dialects and regions, it has been thought that as their word originality, or their structure or meaning originality these words were transferred to a written report for the first time with this study. Burunarkaç Village micro dialect region constitutes the limitation of these compiled words.

In these two studies in the region that forming the micro dialect study, Burunarkac Village, total of 259 different words (by means or structure), which had not been registered yet, were added to Great Turkish Dictionary.

STRUCTURED ABSTRACT

In this study, we aim to reveal and record the words or elements in general in Turkish which are not included in the Turkish Compilation Dictionary (DS) as they have not been compiled but used in the Burunarkaç village of Emirdağ, Afyon Province through making an original dictionary of these words and elements.

The borders of the explanatory richness of Turkish have not been determined yet. To determine these borders, we have to reach all the written and oral sources. In this context, each and every word or item that we can find in oral language and take it under record is of great importance for Turkish. We can reach the written sources easily while

the oral ones will disappear once their natural speakers pass away in such a world where everything is changing with haste. When we think about the very fact that the Turkish culture has been transferred orally throughout the history, we will understand the importance of compilation works. It is obvious that we must move fast against the time to compile intangible cultural heritage. This very work is an output of such an effort. Any study to this end bears the same vitality for Turkish as it will not lose the values which it has gained over the years.

To this end, the new words compiled, the Compilation Dictionary (DS), the glossaries in the dialectological studies and articles named or having the content of "Contribution to the DS" have been scanned and controlled, and a small dictionary has been prepared with the words or phrases that do not exist or exist with different meanings.. There 131 entries in the dictionary. The words have been compared with the entries in the DS and with those in the glossaries of dialectological studies, the TS, the Contemporary Turkish Dictionary.).

The written sources have been scanned in order to determine whether the idioms exist in them. The words compiled have been given with definitions and examples to show how they are used. If the word or the idiom already exists in the DS, the semantic differences and other characteristics have been given.

The words compiled are free from a narrative or text but are the words that the author of this study have used or witnessed. The compiler of the words is the resource person at the same time. The author has gained the words from his own experiences that he has taken under record. The duration of the compilation is based on a nearly fifty years of a local lifetime. We accept that the way we have compiled the words is an efficient one as most words may not exist in naturally in texts obtained with limited themes.

The originality of this present study stems from the very fact that they do not exist in the studies named "Contribution to the DS" or having the same content and that these words have been recorded for the first time.

The words compiled have not been analyzed phonetically. Indeed, not many differences between written language and spoken language of Burunarkaç exist. Only nasal n (ñ), long vowels (ā), closed e (é), diphthongs (değgi>dēgi, dōğme>dōme) and vowels pronounced long (didiniñ dīdisı) have been shown with the same symbol. The consonant changes k>g, have also been shown; however, no etymological information has been given. The words recorded with this study may also exist in other dialects and other regions, but the limitation of this study is Burunarkaç village.

The words listed in this paper do not exist in any of the studies given in the works cited titled "Derleme Sözlüğü'ne Katkılar (Contributions to the Compilation Dictionary) and they are, for the first time, compiled and written down, which is the very originality of this present article. While comparing the entries with the morphologically same ones in the DS, we have stated the regions mentioned in the DS so that they could be used in prospective studies.

It cannot be asserted that all the words original to the location (Burunarkaç) have been compiled. There is still a need to carry out several similar studies. We should act in a minimalist way to discover the secrets and boundaries of Turkish.

Keywords: Dictionary, Compilation Dictionary, Turkish Dialects, Dialect of Emirdağ / Burunarkaç Village).

Giriş

(Çalışma, aynı adlı araştırmanın (Çifci, Musa, Sezer, Önder (2017), *Derleme Sözlüğüne Katkılar (Emirdağ / Burunarkaç Köyü)*, *Turkish Studies*, Vol. 12/15, p.211-232) ikinci bölümünü oluşturduğundan aşağıdaki giriş bilgileri bu yazıdan alınmış; farklı olarak sadece yöntemde yapılan bazı ufak değişiklikler eklenmiştir.)

Türk dilinin zenginliklerini araştırmak amacıyla 12 Temmuz 1932’de Türk Dili Tedkik Cemiyeti’nin kurulmasından çok kısa bir süre sonra, 21 Kasım 1932’de 13507 nolu Kararname ile “Söz Derleme Talimatnamesi” (SDT 1932) hazırlanarak Anadolu ağzlarındaki sözlerin devlet eliyle sistematik şekilde derlenmesi çalışmalarına resmen başlanmıştır. Bu Talimatnameye göre valilerin başkanlığında her ilde bir derleme heyeti oluşturulmuş; kazalarda ise bu heyete kaymakamlar başkanlık yapmışlardır. Derleme çalışmalarını yapan ve yürüten resmî görevlilerin dışında dil işleriyle uğraşanlardan da derlemede yararlanılması istenilmiştir: “*Madde 1- Halk dilinde yaşayan Türkçe sözleri derlemek için Türk Dili Tedkik Cemiyetine yardımda bulunmak üzere her vilâyette valinin reisliği altında bir derleme heyeti kurulmuştur. Madde 2- Bu heyete Türk Dili Tedkik Cemiyeti vilâyet merkez heyeti azaları ile belediye reisi, en büyük kumandan, vilâyet maarif müdürü, sıhhat, ve içtimâî muavenet müdürü, lise, muallim mektebi, ortamektep, san’at, ticaret, ziraat mektepleri müdürleri girerler. Madde 3- Her kaza merkezinde kaymakamın reisliği altında bir derleme şubesi kurulur. Buna, belediye reisi, en büyük askerî makam sahibi, kaza maarif memuru, hükûmet hekimi, ortamektep müdürü, mektep muallimleri arasından seçilmiş iki muallim, Türk Dili Tedkik Cemiyeti şubesi bulunan kazalarda bu şube azaları bulunmayan yerlerde dil işleriyle uğraşanlar arasından seçilecekler girer.*” (SDT 1932: 4) Anlaşılabacağı üzere, söz derleme faaliyeti sadece belli bir kesime bırakılmamış, adeta bir seferberlik düzenine bağlı olarak millî bir görev addedilmiş, herkesin bir şekilde katkı sağlaması için gerekli önlemler alınmıştır. Bugün de resmî şekilde olmasa da bir sorumluluk algılamasıyla o gün başlatılan bu çalışmanın elden geldiği kadar tamamlanabilmesi uğrunda çaba harcamak önem taşımaktadır.

Saha taramalarından elde edilen sözler 1939’dan itibaren yayımlanmaya başlamış; ilk derleme dergisi “Türkiye’de Halk Ağzından Söz Derleme Dergisi” adıyla 1939’da basılmıştır (SDD C1, 1932). Bu derginin yayını 1957’de basılan dizin sayısı ile sonlandırmıştır (SDD C5, 1957). Derginin 4. cildi “*ulama*” notuyla ek olarak (SDD C4, 1951), 6. cildi ise “*Folklor Sözleri*” notuyla yayımlanmıştır (SDD C6, 1952). “Her ne kadar SDD zengin bir malzemeye sahip ise de halk ağzında yaşayan birçok kelimenin derlenmemiş olması ve fark edilen eksikliklerin giderilip yanlışlıkların düzeltilmesi maksadıyla, Türk Dil Kurumu’nca yeni bir derleme yapılması uygun görülür. Böylece 1952 başından 1959 sonuna kadar tam sekiz yıl süren ikinci söz derleme kampanyası başlatılır... 1962-1979 yılları arasında gene TDK tarafından yayınlanan XI ciltlik Derleme Sözlüğü, daha öncekilerle birlikte 600.000 civarındaki fişe dayanılarak hazırlanmıştır.” (Demir 1999: 68) Hâlihazırda basılı XII ciltten ibaret olan Derleme Sözlüğü yeni çalışmalarla daha da hacim kazanacaktır.

Söz Derleme Dergisi’nin birinci cildinde “*Söz Derleme Kılavuzu*”na yer verilerek sözleri derlemenin teknik usul ve esaslarına dair geniş bilgi verilmiş, fiş örnekleriyle birlikte nasıl derleme yapılması gerektiği ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

Derleme çalışmalarında tematik bir yolun izlenmesi istenmektedir. Bu amaçla derleyicilere belli başlı temalar verilerek sözleri buna göre derlemeleri istenmiştir. Bunlardan bazıları: “yeryüzü ve yer tabakaları, gök, hava, iklim, takvim, nebatlar ve hayvanlar, insan, maddi yaşayış ve vasıtaları, avcılık, balıkçılık” (SDD C1, 1939: 20-38) gibi. Fişe yazılacak sözler hakkında da on maddelik bir yönerge bulunmaktadır: “1. Kelime (varsa her türlü söylenişleri). 2. Kelimenin derlendiği yer (mahalle, köy, kaza, vilâyet). 3. Kelime isim, sıfat, yahut zamir ise izafet ve cemi halleri, fiil ise muzari üçüncü şahıs. 4. Kelimenin manası (varsa türlü manaları, içinde kullanıldığı adi konuşma, atasözü, beyit, masal v.s.den alınmış cümleler). 5. Kelime (var ise) manaca eş veya zıt başka kelimeler. 6. Kelimenin herkesçe mi, bir kısım halkça mı kullanıldığı. 7. Ağzından söz derlenen kimsenin yaşı, işi gücü, kadın yahut erkek mi, yerli yahut muhacir mi olduğu, okuryazar olup olmadığı. 8. Derleyicinin adı sanı. 9. Derleyicinin (varsa) kelimenin söylenilişi ve kullanılışı üzerine düşünceleri. 10. Derlendiği tarih.” (SDD C1, 1939: 41-42).

Yapılan bu derlemeye katkı çalışmasında da ilk derleme seferberliğinde belirlenen usul ve esaslara ana hatlarıyla uyulmuştur. Kelimelerin dilbilgisi kategorisi gibi bazı hususlara, okuyucunun malumatından varsayılarak yer verilmemiştir.

Bu çalışmaya benzer şekilde Derleme Sözlüğüne Katkı sağlamak amacıyla yayımlamış olan başka araştırmalar da bulunmaktadır.

Amaç: 1932 yılında arasında Türkiye’de Halk Ağzından Tanıklarıyla Söz Derleme çalışması başlatılmış, bu projenin sonunda 1939-1957 yılları arasında altı ciltlik Söz Derleme Dergisi yayımlanmıştır. Yerinden yapılan bu büyük çaplı söz toplama çalışması her ne kadar ciddiyetle ve büyük bir titizlikle gerçekleştirilmiş olsa da sınırlı bir zaman diliminde halk ağızlarında mevcut bütün kelimelere ulaşılması mümkün olamamıştır. Kayıt altına alınamayan pek çok söz doğal konuşucularının (native speaker) hayattan çekilmeleri ile birlikte yok olacaktır. Bu çalışmada, bir şekilde kayda alınmamış olan, ağızlarda ömürlerinin son dönemlerini yaşayan sözlerin yukarıda bahsedilen derleme çalışmasında erişilemeyenlerini Türk dilinin hazine defterine kaydetmek amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden “durum çalışması” yöntemine göre planlanmış ve yürütülmüştür. Durum çalışması yöntemi, olgu ve olayların yaşandığı gerçek çevrelerde yapılan programlı, planlı gözlemlere dayanmaktadır (Yıldırım, Şimşek 2000: 190). Durum çalışmalarının doğal olarak taşıdığı öznel davranma gibi dezavantajlar en aza indirilmiş, araştırma kapsamı dikkate alınarak genelleme yoluna gidilmemiştir. Verilerin elde edilme süreci ve veri setinin oluşturulmasında dikkat edilen noktalar açıklanmıştır.

Araştırma alanı, bu çalışmanın araştırmacısı Musa Çıfci’nin çocukluk ve gençliğinin önemli kısımlarını geçirdiği, yaşadığı, hâlihazırda sık ziyaret ettiği Afyonkarahisar ilinin Emirdağ ilçesine bağlı Burunarkaç Köyü ağzında kullanılmakta olan sözleri kapsamaktadır.

Derlenen materyaller, belirli bir metne bağlı olmayıp araştırmacının uzun bir zaman içerisinde tuttuğu notlara dayanmaktadır. Musa Çıfci, aynı zamanda derlenen sözlerin doğal bir kullanıcısıdır; elli iki yaşındadır. Derleme yapılan tarih de böyle bir geniş zamanın gözlem ve notlarına dayanmaktadır. Bu çalışmanın derlemecisi aynı zamanda kaynak kişidir.

Kaydedilen sözlerin pek çoğu halen kullanılmaktadır. Bir kısmı da geçmiş zamanda büyüklerin sık kullandıkları bugün kullanılıp kullanılmadığından emin olunmayan ancak araştırmacının bizzat kullandığı, birinci ağızdan işittiği ya da muhatap olduğu kullanımlardan elde edilen sözlerdir. Bunların yanı sıra henüz hatırlanamayan, ileride tekrar notlandırılacak pek çok sözün bulunduğu düşünülmektedir.

Derlenen kelimelerin tam olarak fonetik gösterimi yapılmamıştır. Esasen Burunarkaç Köyü ağzında yazı dilinden farklı olarak önemli fonetik özellik gösteren fazlaca söyleyiş bulunmamaktadır.

Sadece nazal n'ler (ñ), ünlü uzunlukları (ā), e > i değişimi, diftong “değgi > dēgi, dōğme > dōme” ve sıkışma ya da başka nedenlerle uzun söylenen ünlüler “nākıt < ne vakit, dīdīnīñ dīdīsī” uzunluk belirten aynı işaretlerle gösterilmiştir. Ünsüzlerden yazı dilinden farklı olan k > g değişimleri belirtilmiştir.

Sözlük oluşturulurken Derleme Sözlüğü'nde (DS) ve Türkiye Türkçesi Ağızlar Sözlüğü'nde (TTAS), hiç yer almayan ya da derleme bölgelerinde gösterilmeyen sözlere yer verilmeye çalışılmıştır (Gülsevin 2002: 3). Burunarkaç Köyü ağzından tespit edilen sözler, Derleme Sözlüğü'nün madde başları ile karşılaştırılmış; Derleme Sözlüğü'nde aynı biçim ve anlamda yer verilen kelime ve deyimler listeye alınmamıştır; biçim olarak bulunmakla birlikte farklı anlam taşıyanlar, farklılıkları belirtilerek listeye alınmıştır. Bazı sözler aynı biçimde Derleme Sözlüğü'nde bulunmakla birlikte farklı anlamlarda yer almaktadır. Bu sözlerin öncelikle Burunarkaç Köyü ağzında kullanılan anlamları tanım yoluyla verilmiş; daha sonra Derleme Sözlüğü'ndeki biçim ve anlamı belirtilmiştir. Derleme Sözlüğü'nden yapılan alıntılarda sözün geçtiği yer adları da başka çalışmalara kaynaklık edebilmesi amacıyla belirtilmiştir.

Ayrıca, derlenen sözler Türkiye Türkçesi'nde yapılan ağız çalışmalarının sözlükleri, Tarama Sözlüğü, Güncel Türkçe Sözlük ve Deyimler Sözlükleri ile “Derleme Sözlüğü'ne Katkılar ad ya da içeriğindeki yayımlanmış çalışmaların sözlükleriyle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma amacıyla taranan eserler, çalışmanın Kaynakça kısmına ek yapılarak belirtilmiştir. Çalışmada tespit edilen sözlerin, anlamları ve biçimleri itibarıyla pek çok yerde kullanılıyor olmaları kabul edilmekle birlikte sadece derlemenin yapıldığı Burunarkaç Köyü'nde bu listede verilen biçim ve anlamları taşıdıklarına tanıklık edilmektedir.

Derlenen kelimeler için çok detaylı bilgilere (kelimenin türü, eş ya da zıt anlamlıları gibi) yer verilmemiştir (Demir 1999: 69-70). Sadece cümle içerisinde kullanılışı, farklı söylenişleri ve bazı temel fonetik özellikleri belirtilmiştir.

Madde başlarının oluşturulup düzenlenmesinde deyimlere ve atasözlerine yer verilmemiştir. Katkı sözlüğünde 131 söz yer almaktadır. Bununla birlikte, aynı mikro ağız bölgesinde kontrol edildikten sonra yayımlanabilecek çok sayıda alan literatürüne katkı sağlayıcı söz bulunmaktadır.

Derlemenin yapıldığı Emirdağ ilçesinin Burunarkaç Köyü'nün tarihçesi hakkında yaşlıların anlatılarından başka elimizde herhangi bir yazılı bilgi bulunmamaktadır. Bu anlatılar ise oldukça bulanıktır. Bir rivayete göre Emirdağ'a bağlı Gömü kasabasının Güneybatısında vaktiyle yerleşip dağılan Asi Yozgat köyünden, başka bir rivayete göre ise şimdiki köy mevkiinin yaklaşık dört kilometre doğusunda bulunan Gedikevi (16. Yüzyıl kayıtlarına göre Gedikli köyü) Köyü'nden dağılmıştır. Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinin 69 numaralı Şikayet Defteri'nin 171. Sayfasında ise “Keçili ve Söğüt Reâyâsı”ndan olarak tarif edilmektedir: “Bursa'da bulunan Merhum Sultan Murad Han vakıfları reâyâlarından Keçili ve Söğüt yurtları reyâsı Ordu-yu Humâyuna gelip, Barçınlı kazasındaki Samanlı Dağı yaylası diye bilinen resmî defterde “sâhib-i arza hasıl” (yerin sahibine vergisi verilecek) yazılmış ve eskiden beri kullanageldikleri yaylaya Han-ı Cedid ahalisiyle birlikte öteden beri koyun ve sair davalarıyla çıkıp ... Evâsıt-ı Rebiülevvel 1126 H. / 31 Mart 1714) M.” (BA 1714, 69: 171) Sözü edilen Samanlı Dağı yaylası ortakları olan köylerden birisi de Burunarkaç Köyü'dür. Ancak, bu bilgi köyün nereden gelip yerleştiği konusunu açıklıkla ortaya koymamaktadır. Burunarkaç Köyü'nün tarihçesi, Emirdağ ile açıklanamayacağından derleme mahalli hakkında söylenebilecekler sınırlıdır.

SÖZLER

ān (ağan): DS'deki anlamıyla aynıdır. DS'de “ağız, ağız sütü” olarak yer almaktadır: “ağız sütü, ağız, avız (IV) -I, avur (II), avuz] 1. Yeni doğurmuş bir hayvandan ilk günlerde sağılan, koyu yapışkan süt, ağız.” Bu varyantların içerisinde bulunmamaktadır; Emirdağ yöre olarak yer almamaktadır.

ala bulut sıcağı: Gökte beyaz bulutlar öbekelediğinde oluşan bunaltıcı sıcaklık. DS’de sadece “ala bulut” olarak yer almaktadır. Bir sıcaklık tanımı olarak bulunmamaktadır: “*ala bulut 1. Gökte yer yer toplanan beyaz, kaba bulutlar.*”

anahor verme: Rüşvet verme. DS’de *anafur* ve *anafor* biçimleriyle yer almakta ve “*anafur 1. Yolsuz elde edilen, çalınan şey.*” olarak tanımlanmaktadır. Van Gölü Havzası Ağzları’nda “*anafor*” şeklinde “*bedava*” anlamıyla kullanılmaktadır (Gökçür 2012); Belkaya / Konya ağzında da farklı biçimde fakat aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir: “*anavur: Bedava, beleş. “Esgiden yiğen anavur yirimiş buranın zorbası.”*” (Çavga 2015). Ancak, burada verilen örnek cümlede “rüşvet” anlamında kullanıldığı anlaşılmaktadır.

arkaçlamak: Küçük baş hayvanların gece otlatılmasında dinlenmeleri için kuytu yerde yatırılmaları. TTAS’ta “*arkaç*” buradaki anlamıyla tanımlanmakta ancak fiil biçimine yer verilmemektedir. DS’de de aynı şekilde “*argaç, argeş, arkaç, argeç, arhaç*” biçimleriyle bulunmakla birlikte, “*arkaçlamak*” yoktur; farklı anlamda kullanılan “*argaçlamak*” sözü bulunmaktadır: “*argaçlamak: Ekin, sık ve gürlük yüzünden birbirine girmek: Yağmur bolluğundan ekinler argaçlandı.*” Yeşilhisar ve Yöresi Ağzları’nda “*argaç*” kelimesi “*1. koyunların dinlenmek için yatırıldığı yer. 2. Dokumacılıkta enine atılan iplik*” anlamlarıyla (Ekinci 1993); Kayseri İli Gömürgen Kasabası Ağzı’nda ise “*arhaç*”, “*koyunun yattığı yer*” anlamıyla (Altındış 2004) geçmektedir.

arpaya yatmak: Grip hastalığına yakalananların kaynatılmış arpanın üzerine yatırılarak tedavi edilmesi.

averen (averan): Kertenkeleye benzer bir sürüngen hayvan. Yayladağı Ağzı’nda “*ağı veren*” şeklinde “*iri bir kertenkele çeşidi*” (Yurtman 2012); Çayıralan ve yöresi ağzlarında “*evran*” şeklinde “*yılan, ejderha; ürkütücü hayvan*” anlamlarıyla (Korkmazığit 2010); Sarıgöl ve yöresi ağzları’nda “*evran*” şeklinde “*iri, boylu poslu*” anlamıyla (Demir 2012) geçmektedir. Düziçi / Osmaniye ağzında da biçim farklılığıyla benzer anlamda kullanılmaktadır: “*ağveren, âferen: Yeşil renkli, bir tür kertenkele türü, yörede yılanlara zehri veren kertenkele olarak inanılır.*” (Demirci 2017).

bellemek: Dadanmak, bir işi, hareketi yapmayı alışkanlık haline getirmek. DS’de kelimenin buradaki anlamı bulunmamaktadır. Dinar ve Evciler Yöresi Ağzı’nda aynı biçimde fakat farklı bir anlamla “*belirlemek*” olarak kullanılmaktadır (B. Uysal 2012). Kızıllarağini / Karaman ağzında ise aynı biçim fakat farklı bir anlamıyla tespit edilmiştir: “*bellemek: 1.öğrenmek 2. İşaret koymak, işaretlemek 3.kararlaştırmak 4. Sanmak, zannetmek*” (Koraş 2002, 177).

berâri: Her, sıradan. “*Berari adamın yapacağı iş değil.*”

bıcık bıcık: Buzağıyı çağırmak için seslenme sözü. TTAS’ta “*buzağı*” anlamı ile yer almaktadır. DS’deki anlamları ise farklıdır.

bok gursak: Tembel, zekâca geri. “*Bu çocuk bok gursak, adam olmaz.*”

böyböy: Küçük bir örümcek türü.

cizelemek: Kedi, civciv, kuş gibi hayvanlara çocukların eziyet etmesi. “*Kediyi bırakın, cizelemeyin!*”

cumâşamı: Perşembe gecesi, Perşembe günü. DS’de “*cuma akşamı, cumaicesi*” olarak yer almaktadır ve sadece “*Perşembe günü*” olarak tanımlanmaktadır.

curultmak: Sulandırarak yoğunluğunu azaltmak. DS’de “*curu*” biçimiyle bulunmaktadır: “*curu (I) [curruk (III), curruk suyu, curuk (I), cürü, çurcuru, çuru] Özleşmemiş koyulaşmamış sulu (yemeklik hk.).*”

çalgın olmak: Bir yemeğin sıcaklık etkisiyle yol açtığı geçici kusmalı hastalığa yakalanmak. DS’de ve TTAS’ta sadece “*çalgın*” sözünün anlamları bulunmaktadır; bu kullanımıyla yer almamaktadır.

çantıldamak: Bir talep ya da şikâyetin rahatsız edecek şekilde tekrarlanması. “*Karnım aç diye çantıldayıp duruyor.*”

çenedini ayırmak: Bacaklarını ayırmak. Genellikle çocuklara büyüklerin öfkelenediklerinde söyledikleri kızma sözü. DS’de “*çenet, çend, çent, cened*” olarak “*Birbirine yapışık iki eşit parçadan meydana gelmiş olan cisimlerden her biri, fasulye, nohut gibi sebzelerin, badem, ceviz, erik gibi kuru meyvelerin içindeki parçalar; Kapı, pencere gibi iki kanatlı şeylerin kanatlarından her biri*” tanımlamalarıyla yer almaktadır.

çıglama: Evin, damın üzerini kapatmada kullanılan ince ağaçlar.

çintmak (çintmek): Jiletle ya da başka bir ucu sivri ve keskin aletle çizik atmak, çizmek. DS’de ve TTAS’ta farklı anlamlarıyla “*çintmak, çintmek*” biçiminde yer almaktadır.

çıprımak: Dokuma türü kumaşlar için yıpranmak, tel tel dökülmek. “*Kazağın çok çıprımış.*”

çiğrimek: Birine karşı olumsuz duygular içerisine girmek. “*Artık ondan çiğridim.*”

dağı: Eli boş serseri, berduş.

dahdüdük: Eli boş, aylakçı gezen, boş konuşan. DS’de “*dehdüdük*” biçimiyle ve ince anlam farklılıklarıyla yer almaktadır: “*dehdüdük: şımarık, delişmen.*”

dapınmak / dapındırmak: Bir kişiyi disipline etmek, inzibat altına almak, korkuyla saygı duyar hale getirmek, uslandırmak. DS’de “*dapıklamak ve dapınmak*” biçimiyle yer almaktadır: “*dapınmak (II) Hayvan, çok yüklü arabayı güçlükçe çekmek.*”

daramak: Hayvan sürüsünü doğru sayabilmek amacıyla tek sıra hâline getirmek. “*Şunları dara bakalım; bir sayalım.*”

daraşmak: Özellikle küçükbaş hayvanların kendiliklerinden bir dizi hâline gelerek yayılmaları. Himmetli / Niğde Merkez ağzında aynı biçimle fakat farklı anlamıyla bulunmaktadır: “*daraşmak: Daralmak, bunalmak.*” (Uysal 2018).

dēgi (değgi): Yenilen bir yiyecekten kaynaklanan mide ve bağırsak rahatsızlığı; buna bağlı olarak görülen geçici hastalık hali. DS’de “*değgin*” biçimiyle sadece meyveler için tanımlanmaktadır: “*değgin (I) 1. Soğuk alınlığı ile birlikte gelen sıtma. (* Ereğli -Kn.) 2. İshal. (Tokat -Es.) değgin (II) Soğuk vurmuş bitki, meyve: Bu elma soğuk değgini.*”

dīdiniñ dīdisı: Bir kimsenin çok uzaktan yakını ya da akrabası olmak. “*Onun akrabası sayılır ama dīdiniñ dīdisı.*”

dik gulak: Başkalarının konuşmalarını sezdirmeden dinleyen, dinlemeye çalışan kimse. DS’de ve TTAS’ta “*Kimsenin sözünü dinlemeyen; arsız adam, kurt, çaka*” anlamlarıyla yer almaktadır.

dini bütün: Her vakit namazı için abdest alan kimseler için kullanılan söz. Denizli’nin Güney İlçesi Ağzı’nda “*dinine bütün adam*” şeklinde “*dinine bağlı kimse*” anlamıyla geçmektedir.

diñgildek: Amaçsız şekilde çok gezen, yerinde duramayan kimse.

diñgildemek: Yerinde hareketsiz duramamak; aylak gezmek.

dōme (döğme): Güz mevsiminde, kurutulduktan sonra soku taşında dövülerek kıyma kıvamına getirilip kışın yemek ve yemeklerde kullanılmak üzere saklanan et. Karaman İli Ağızları ve Anadolu Ağızları Arasındaki Yeri adlı çalışmada aynı şekilde “*döğme, dövülerek kabuğu çıkarılmış buğday, yarma*” anlamıyla (Uysal 2009); Karaman İli Sarıveliler ve Başyayla İlçeleri Ağzı’nda aynı şekilde “*bulgurun sütle karışımından yapılan yemek*” anlamıyla (Türedi 2002); Eskişehir İli Yörük Ağızları’nda “*dövme*” şeklinde “*dövülmüş buğdaydan yapılan yemek*” anlamıyla (Sert 2015); Dört Yol Ağzı’nda “*doğme*” şeklinde “*dövme, yöresel yemek*” anlamıyla

(Yazıcı 2006); Kıbrıs Ağzının Ölçünlüleşmesi adlı çalışmada “dövme” şeklinde “dövülmüş buğdaydan yapılan yemek” anlamıyla (A. Pehlivan 1999) geçmektedir.

ebebi: Arefe günü çocukların komşuların kapısına vararak topladıkları şeker ve benzeri şeyler.

ebebicik gugucuk: Çocukların arefe günü şeker ve benzeri şeyler toplamak için komşu kapısına vardıklarında isteklerini belirtmek için söyledikleri söz.

ebebi günü: Arefe günü.

ebebi toplamak: Çocukların arefe günü komşulardan hediye toplaması.

feldirek: Çok hareketli ve sakar kimseler için söylenen söz.

feldiremek: Kontrolsüzce hareketlenmek; sağa sola koşuşturmak. “Çocuklar, uslu uslu oynayın, feldiremeyin.” Ayrancı (Karaman) Yöresi ağızlarında aynı şekilde fakat “titremek” anlamıyla geçmektedir (Yıldırım 2007). Bozkır / Konya ağzında benzer bir yapıda, farklı bir anlamda rastlanmaktadır: “fildiremek: İşveli hareket etmek.” (Küçükballı 2016, 650)

felfel: Çok hareketli ve sakar kimseler için söylenen söz.

gaba gırma: TTAS'ta verilen “gırma” (4. Hayvan yemi olarak kullanılan kırılmış tahıl. 5. Hayvanların kolay yiyebilmesi için ezilerek verilen arpa.) tanımına uygundur; buna göre, gırmanın daha irice olanına verilen ad. Daha küçük taneli olanına ise “ince gırma” denmektedir.

gabardıç (kaba ardıç): Ardıç ağacının irisi. Karaman ve Yöresi Ağızları iri ağaçlar için “gabağaç” biçimiyle “büyük ağaç, ağaç” anlamıyla rastlanmaktadır (Koraş 1992). Aynı çalışmanın daha sonra yayımlanan sözlük listesinde “gabağaç” biçiminde aynı anlamıyla verilmektedir (Koraş 2002, 187).

gaba şeker: Mevlana şekerine benzer fakat ondan daha küçük, yumuşak, kolayca ezilebilen bir tür akide şekeri.

gaba zihin: Geç anlayan, zekâca geri olan. Sandıklı ve Yöresi Ağız Özellikleri adlı çalışmada “gaba zéhinni” şeklinde aynı anlamla geçmektedir (Özkan 2001).

gahrimen: Ağır işleri görmekten yüksünmeyen, şikâyeti olmayan çalışkan kimseler için söylenen söz.

galıñ gafa: Geç anlayan, anlaması zayıf olan.

gara gora: Uyku hâlinde görülen kâbus; uyurken insanları korkutan hayali yaratıklar. “Abdestsiz uyuma, başına gara gora çöker. Ağlama, yüzünü gözünü yıka da öyle yat; yoksa gara gora çöker.”

gardak: Bir işin yapılış biçimi için ters, usule uygun olmayan. DS'de yer alan “gardak” kelimesinin anlamlarıyla ilinti bulunmakla birlikte anlam farklılığı göstermektedir. DS'de: “garda (I) [gardaq] Kırıışık : Çamaşırdı garda var. [gardaq] garda (II) Kardeş: Buraya gel gardam. gardaq # garda (I) gardak [gardaklık] Dokumada veya dikişte pürüz, potluk. gardaklamak Tutturmak: Yakamı gardaklasana.” Kayseri Merkez İlçe Ağzı'nda aynı şekilde “halıda kilimde veya dikişte buruşuklular” anlamıyla (Bayraktar 2000); Görele ve Yöresi Ağızları'nda “gandak” şeklinde “özensiz dikiş, düğüm” anlamlarıyla geçmektedir (Koca 2015).

garerlemiy: Göz kararıyla, tahminen. GTS'de “Kararlayarak, tahminen.” Anlamıyla yer almaktadır. Denizli İli Güney ve Güneybatı Bölgesi Ağızları'nda “gararlımaca” şeklinde “ortalama” anlamıyla (Tok 2002); Kayseri Merkez İlçe Ağzı'nda da “garelleme” şeklinde “tahminen, ortalama” (Bayraktar 2000) anlamlarıyla; Arpabahşiş Kasabası (Mersin Erdemli) Boynunince Yörükleri Ağzı'nda “garellemek” şeklinde “ölçüsüz olarak ayarlamak, kararlamak” anlamıyla (Özden 2014); Gazipaşa (Antalya) Köyleri Ağzı'nda “garerlemek” şeklinde “miktarını tutturmak” anlamıyla (Küçükballı 2013) geçmektedir.

gayış daşşak: İnce fikirli olmayan, düşüncesiz kimseler için kullanılan söz.

gazımık: DS'de yer alan "gazmuk" madde başıyla tanımlanmaktadır: "gazmuk Süt, çorba vb. yiyecek piştikten sonra kabın dibinde kalan tabakanın kazıntısı."

giceniñ otu: Gecenin ilerlemiş zamanı, gece yarısı, gecenin zifiri karanlığı. "Bu giceniñ otunda burada ne işin var?"

gedelenmek: Kiskanmak, pintilenmek. Sandıklı ve Yöresi Ağız Özellikleri adlı çalışmada "gede" şeklinde "1. kısa boylu insanlar için kullanılır. 2. Hakaret kelimesi olarak kullanılır. 3. Anası veya babası ölmüş, ortada kalmış çocuklar için kullanılır." anlamlarıyla (Özkan 2001); Şuhut Ağzı'nda "gede" şeklinde "küçük" anlamıyla (Eleren 1997) geçmektedir.

gemrişmek: Eşeklerin ve atların birbirleriyle didişmesi, boğuşması. DS'de sadece eşeklerin boğuşması olarak tanımlanmaktadır: "gemrişmek: Eşekler birbirinin boyunlarını dişleriyle didiklemek, boğuşmak."

gıcı gıcı barnak: El ya da ayak serçe parmağı.

gıcı gırık: Yaramaz, güvenilmez, boşta gezen, kimse.

gilepe: Menteşe.

gılığışlı (iş): Tutarsız, karışık, anlaşılabilir iş. DS'de yer alan "gıllığış" sözüyle bağlantısı görülmemektedir; "gılığışlık" sözünün kullanımına yakındır: "Şüphe, kuruntu: İçime bir gılığışlık girdi." Şahsuvar / Elazığ ağzında benzer bir yapıda fakat daha farklı bir anlamıyla yer almaktadır: "gıllı gurtış: Saçı sakalı birbirine karışmış kimse." (Güzel 2013, 17)

gıvratma: Kıvratılarak tepsinin biçimine göre dizilip yapılan börek. DS'de yer alan "gıvratma" kelimesiyle eş sesli olmakla birlikte anlamı farklıdır: "gıvratma Çok kıvrak pamuk ipliğinden dokunmuş ince bir çeşit bez: Eskiden güveğilere gıvratmadan don, göynek giydirelerdi." Kayseri Merkez İlçe Ağzı'nda da "gıvratma göynek" şekliyle "şile bezinden yapılmış iç giysisi" (Bayraktar 2000) anlamıyla geçmektedir.

goñuşdak: Ses çıkarması için içine boncuk konarak yapılmış oyuncak.

götü bütün: Abdestini bozmayarak birden fazla vakit namazını aynı abdestle kılan kimseler için söylenen söz.

gulâ delik: Her haberden, havadisten haberi olan kimseler için söylenen söz. "Onun gulağı deliktir, her şeyden haberi olur."

gulak alıcı: Bir kimsenin yakınında görüldüğünde ona bir haber geleceğine inanılan iri, siyah bir böcek. DS'de geçen "kulakaçan" kelimesinin tanımında geçen böcek olup olmadığı bilinmemektedir: "kulâkaçan İnce, uzun kahverenkli bir böcek."

gunnaç: Sadece eşek için, gebe hayvan. DS'de ve diğer sözlüklerde belirli bir hayvanı için kullanıldığı belirtilmemektedir: "gunnacı [gumlacı, gunlayıcı, gunnayıcı, guzlacı] Gebe hayvan." Divriği Merkez İlçe Ağzı'nda "kunlacı" (kulunlu) şeklinde "karnında yavrusu olan at, eşek, vb. hayvan; doğurması yaklaşmış hayvan" anlamlarıyla (Yelok 1999); Arpabahşiş Kasabası (Mersin Erdemli) Boynuince Yörükleri Ağzı'nda "gunnacı avrad" şeklinde "örtmece bir sözcük olup, hamile veya doğumu yaklaşmış kadın" anlamıyla (Özden 2014); Malatya Arapgir Ağzı'nda "gunnacı" şeklinde "doğuracak durumda olan hayvan, karnında yavrusu olan hayvan, gebe hayvan" anlamlarıyla (Olçay 2014); Yeşilhisar ve Yöresi Ağzı'nda "gunnacı" şeklinde "eti yenmeyen memelilerin hamilelik hali" anlamlarıyla geçmektedir (Ekinci 1993); Çiçekdağı ve Yöresi Ağzı'nda "gunna" şeklinde "kedi, köpek vb. hayvanların doğurması" anlamıyla (Karaman 1997) geçmektedir.

guyruk yâ (yağı): Kesilmiş küçükbaş hayvanın kuyruğu eritildikten sonra yenmek üzere dondurularak saklanan yağı.

gücünsümek: Zoruna gitmek, güç gelmek; Güncel Türkçe Sözlük'te “*gücümsemek*” biçimiyle yer almaktadır.

günülemek: Aniden şiddetini artırma, parlamak; efelenerek öfkelenmek; bir kimsenin birden kızıp parlaması. “*Günüledi ayağa kalktı.*” DS’de “*günülemek [gönülemek, günülemek, güümülemek (I) - I, günemek, günnemek (III), günülemek, günüllemek, günülemek (I)] Çekememek, kıskanmak.*” anlamlarıyla yer almaktadır. Aksaray ağzında da DS’dekine benzer bir anlamda kullanıldığı görülmektedir: “*günülemek: gıcık olmak, sevmemek, nefret etmek... Şu adamı bi günüliyorum ki!*” (Doğan 2010).

güneşin evi: Güneş ışınlarının dik olarak değdiği yerler. “*Kalkın burada oturmayın. Başınıza sıcak geçer; burası tam güneşin evi.*”

gamamlâ: Evlerde banyo yapılan bölme; hamamlık. Adilcevaz Ağzı’nda “*hemamlılı*” şeklinde aynı anlamda (Öztürk 2001); Kastamonu ve yöresi ağzlarında “*hamamlık*” şeklinde aynı anlamda (Acar 2012); Eskişehir ili Yörük ağzlarında “*hamamlak*” şeklinde “*bazı evlerde yıkanmak için ayrılmış, çoğunlukla içi ve yanları çinko kaplı dolaba benzer yer*” anlamıyla (Sert 2015); Vıçıtırın-Kosova Türk Ağzı’nda “*hamamcık*” şeklinde “*evlerde temizlenmek için özellikle eskiden kullanılmış olan küçük hamam, hamamcık*” anlamıyla (İlgi 2010) geçmektedir.

haymâsıl: Dağınık, perişan kimse ya da eşya.

hediklemek: Fazla hedik yeme nedeniyle bağırsakların şişirerek rahatsızlık vermesi. DS’de “*hediyleme [hedikleme, hefilemeyh*” biçimiyle yer almakta ve “*Gizli şeyleri dinleme, gözetleme.*” olarak tanımlanmaktadır.

henkilmek: Bir kimsenin ayağı takılarak ya da itilme dolayısıyla sendelemesi. “*Ayağı takıldı, henkildi gitti.*”

henkmek: Değneği yerde sektirerek fırlatmak. Banaz İlçesi Ağzı’nda “*henk*” şeklinde “*oyun, eğlence*” anlamıyla (Dülger 2007); Denizli’nin Güney İlçesi Ağzı’nda “*hâng / hânk*” şekillerinde “*eğlence*” anlamıyla (Manav 2006) geçmektedir.

henkmek oyunu: Çocukların ve ergen çobanların kırdaki değnekleri bir diğerine sektirip vurmak amacıyla oynadıkları bir tür değnek oyunu.

hîket: Bir kimseyi gıyabında çekiştirmek, dedikodusunu yapmak. DS’de ve TTAS’ta “*yalan*” anlamıyla verilmektedir. Adilcevaz Ağzı’nda “*hékat*” şeklinde “*hikâye, masal*” anlamlarında (İ. Öztürk 2001); Manyas Türkmen Ağzı’nda “*heyket*” şeklinde “*masal*” anlamıyla (Kandemir 2006); Kahramanmaraş Merkez Ağzı’nda “*şor heykat*” şeklinde “*söz, bir konu üzerinde tartışma*” anlamıyla (Kılıç 2001) geçmektedir.

hîketçi: Çok dedikodu yapan kimse.

hoş gıdık akıllı: Sözleri tutarsız olan kimse.

höçütmek: Amaçsız ve işe yaramaz şekilde koşturmak.

hökelâ: Kabadayı, ukala. DS’de “*hökena: kabadayı*” olarak yer almaktadır. Kayseri Merkez İlçe Ağzı’nda da “*ökelekli (ökelekli)*” şekliyle “*çokbilmiş geçinen, kasıtlı*” anlamıyla geçmektedir (Bayraktar 2000).

hölleşmek: DS’de “*elleşmek*” tanımının karşılığıdır: “*Ağır yükü kaldırmak için iki kişi tutmak.*” Eskişehir Türkmen Ağzı’nda “*höllemek*” şekliyle “*yuvarlamak*” anlamıyla geçmektedir (İleri 1993).

İsak (kütük): Kökü, kopacakmış gibi incelen fakat bir türlü kopmayan ağaç ve benzeri bitki. Mecazen, bitmeye yakın olan fakat bir türlü bitmeyen işler için kullanılmaktadır: “İşsak kütük gibi bir türlü bitmiyor.”

İranmak: Sallanmak, kökü sabit olmakla birlikte sağa sola hafifçe salınmak. “Yel estikçe ağaç igranıp duruyordu.”

ince gırma: TTAS’ta verilen “gırma” (4. Hayvan yemi olarak kullanılan kırılmış tahıl. 5. Hayvanların kolay yiyebilmesi için ezilerek verilen arpa.) tanımına uygundur; buna göre, gırmanın daha küçük taneli olanına verilen ad. Daha büyük taneli olanına ise “gaba gırma” denmektedir.

kaktör: Köy yollarını düzleyen makine, buldozer.

kefeñk (kefek) şeker: bkz. “gaba şeker”

kefenk (kefek) taşı: İşlemeye uygun yumuşak bir çeşit taş. Eskişehir Türkmen Ağızları’nda “kefeke taş” şekliyle ve aynı anlamda “yontulabilen kaba taş” olarak kullanılmaktadır (İleri 1993).

kıs kısılamak (kıs kıs etmek): Köpeği saldırmaması için kışkırtmak.

kirt: Çözölemeyecek kadar birbirine geçme, karışma hali.

kirt düğüm olmak: İple bağlanan bir bağın çözölemeyecek kadar birbirine karışması, sıkışması.

kirt etmek: Bir işin açmaza, çözümsüzlüğe götürülmesi durumu için söylenen söz.

kōşak: İki eşyanın arasında bırakılan küçük aralık. BTS’deki anlamı farklıdır: “Eskimiş, gevşemiş, yıkılmağa yüz tutmuş eşya, yapı.”

köpek sormû: Çiçeklerinin tatlı öz suyu sorularak tüketilen yabani bitki.

lillili canavar: Masallarda geçen korku verici yaratık, canavar. Masal inanışına göre bu canavarın sırtında kötülük yapacağı insanları bindirip götürecektir kanguru kesesine benzer yeri vardır. Yaramazlık yapan, söz dinlemeyen çocuklar “Lillili canavar geliyor.” denilerek korkutulurdu.

mal melal: Hayvanların genelini, bir kişinin sahip olduğu varlıkları ifade etmek için kullanılan söz.

mengüş: DS’de “mengil” biçimiyle aynı anlamda yer almaktadır: “3. Koyun, keçi vb. hayvanların boğazlarının altından ampul gibi sarkan bezler.”

mehemcek: El yordamıyla.

mıllık: Hile, aldatma; oyunda kurallara uymama. “-Mıllık yapma! -Sen yapma! -Yapıyorsan mıllık içiñe siñsiñ.”

mıllımak: Oyunda mızıkçılık yapmak. DS’de “cılımak” biçimiyle yer almaktadır: “cığızlanmak [cağızlanmak, calgımak, cıılanmak, cığallamak, cığazlamak, cığazlanmak, cığızlamak -1, cığızmah, cıhızlamah, cıkçılamak, cılamak, cılgımak -2, cılımak -1, cılızlamak, cıllamak -4, cıllanmak, cıllazmak, cıllıklamah, cıllımak (IV), cılmak, cımtımak, cıngımak (III) -1, cıngımak (III), cınımak, cınlamak, cırlamak (IV), cırlazmak, cışkınmak, cıvılamak (II), cıvılamak, cıvmak (IV), cızıkırmak, cızıkırmak (III), cızmak (II) -2, cılmak (II) -1, cıvılamak, cuğuzlanmak, çığızlık etmek, çışkımak] Oyunda mızıkçılık etmek.”

orta: Özellikle defter için, ciltlenmiş her bir fasikül. “Öğretmenim, kaç ortalı defter alalım?”

öhrü: Baskıcı, başkalarına sürekli baskıda bulunan kimse. DS’de “öfrü” biçimiyle “korkunç” olarak tanımlanan kelimeyle uzak bir bağlantı kurulabilir. Sultandağı Ağzı’nda aynı şekilde fakat “iri yarı” anlamıyla geçmektedir (Şenyigit 2006).

pina: Yünlü dokuma eşyaların eskimiş, kullanılmayan atıkları.

satıp savmak: Sahip olunan varlıkların satılarak elden çıkarılması: “*Neyi varsa sattı savdı; burayı terk edip gitti.*” Yapraklı İlçesi (Çankırı) Ağzı’nda “*satdım savuşdum*” şeklinde “hiç bir şey bırakmadan hepsini satmak” anlamında geçmektedir (Kiremit 1986).

savmak: Boğanın ineği tohumlaması. DS ve TTAS’ta biçim olarak yer almakla birlikte buradaki anlamı bulunmamaktadır.

sivriltme: Kalemtraş.

sofra yazmak: Yere sofra sermek. “*Çok acıktık, artık sofrayı yazıñ.*”

sokakçı: Özellikle kadınlar için, çok gezen kimse; sokak sokak gezen kadın.

sokā çıkmak: Gezmek için evden ayrılmak; komşuya misafirlige gitmek.

sorma şeker: Ağızda eritilerek, emilerek yenen şeker, akide şekeri.

şahan gibi gitmek: Şahin gibi uçarcasına gitmek, koşarak gitmek. “*Şahan gibi git de gel.*”

şiytan babıcı: Yaklaşık 3-4 cm uzunluğunda bebek ayakkabısına benzeyen, yıkık yerlerde çok nadiren bulunabilen, ne olduğu ve nereden geldiği bilinmeyen nesne.

şinnik: Yoldaş, arkadaş. “*Barabar gidin; birbirinize şinnik olursunuz.*”

şırk: Kapının mandalı başparmakla basılarak açılan kolu. “*Kapının şırkını kapat.*”

şırklamak: Kapıyı mandalina başara kaçmak. “*Kapıyı şırkla.*”

talavır: Abartılı anlatım.

talavır etmek: Bir şeyi abartarak anlatmak. “*Amma talavır ettin! (Çok abarttın.)*”

tekge: Küçükken hastalandığında yatıra götürülüp iyileşmesi için dua edilen kimselere verilen takma ad. “*Tekke Ahmet, Çavuş Tekke*” Eskişehir Türkmen Ağızları’nda “*tekge vermek*” şekliyle “*bağış vermek*” anlamıyla geçmektedir (İleri 1993).

tire çorap: Yünden örme olmayan çorap, naylon çorap. “Tire” kelimesi, DS’de ve TTAS’ta sadece “*iplik*” olarak, GTS’de ise “*1. Dikişte kullanılan pamuk ipliği: Parmak uçlarında ince ince delik çorapları renkli tire ile iliştiyordu. -M. Yesari. 2. sf. Pamuk ipliğinden yapılmış.*” tanımıyla yer almaktadır.

tizmek: Hayvanın yolunu, evini şaşırp uzaklaşarak kaybolması. “*Koyun tizmiş gitmiş; bulamadık.*”

tömbezlek dönmek: Çocukların takla atması. DS’de “İki tepe arası, koyak” tanımlamasıyla “tömbez” kelimesi geçmektedir. Çayıralan ve Yöresi Ağızları’nda “*tengellek*” şeklinde “*tepe taklak olmak, yuvarlanmak*” anlamlarıyla (Korkmazıyigit 2010); Görele ve Yöresi Ağızları’nda “*tekebizlik atmak*” şeklinde “*takla atmak*” anlamıyla (Koca 2015); Nurhak ve Yöresi Ağzı’nda yine “*dombalak dönmek*” şeklinde “*takla atmak, yuvarlanmak*” anlamlarıyla (Aksu 2013) geçmektedir.

ulukçu: Çürümüş, çürümeye yüz tutmuş yiyecekler yiyen. Yayladağı Ağzı’nda “*uluk*” şeklinde “*evi de kendisi de pis olan, ağır hareketli olan kişi; çürümüş yiyecek*” (Yurtman 2012); Nurhak ve Yöresi Ağzı’nda yine “*uluk*” şeklinde “*çürümüş, bozulmuş*” anlamıyla (Aksu 2013); Çayıralan ve Yöresi Ağızları’nda “*uluş*” şeklinde “*çürük, çürümüş*” anlamıyla (Korkmazıyigit 2010); Şarkışla ve Yöresi Ağızları’nda “*ulu-*” şekliyle “*çürümek*” anlamıyla (İlaslan 2006); Banaz İlçesi Ağzı’nda “*uluk*” şeklinde “*beceriksiz*” anlamıyla (Dülger 2007); Sandıklı ve Yöresi Ağız Özellikleri adlı çalışmada “*uluk*” şeklinde “*tembel, uşengeç*” anlamlarıyla geçmektedir (Özkan 2001) geçmektedir.

un basmak: İri bir çuvala (bendek) küçük çuvallarla değirmenden getirilen unu, basaç (oldukça kalın ve pürüzsüz değnek) ile sıkıştırarak doldurmak.

un damı: Un çuvallarının ve diğer bakliyat türü gıdaların saklandığı oda. DS’de “*unluk*” olarak yer almaktadır: “*unluk: Yer katındaki oda.*”

ümmet: Rahatsızlanan, hastalıklı çocukların şifa için götürüldükleri din büyüğü.

yalañğı: Dağlarda yetişen bir tür ot. DS’de “*Alev; dağlarda biten ve süpürge yapılan bir ot; bağları vuran sam*” olarak tanımlanmaktadır. Ancak, bu tanımlar başka bir bitkiyi tanımlıyor olmalıdır; çünkü burada sözü edilen ot, süpürge yapımında kullanılamayacak niteliktedir. Sadece, iyice kuruduktan sonra ateş tutuşturmak amacıyla kullanılabilir. Kayseri Merkez İlçe Ağzı’nda da “*yalañğı*” şeklinde “*sarıçiçekli iri ve kalın yapraklı bir ot*” (Bayraktar 2000) anlamıyla geçmektedir.

yamşak: İçine ufak tefek eşya koymak için oda duvarının biraz yukarısına açılan, yaklaşık 20-30 cm çapında hazne. DS’de “*Büyük başörtüsü, tülbent; 1. Odun kırarken alta konulan büyük kütük; 2. Kağrı arabasının yastığı; 3. Yapıda, sıra altına ince çakılan tahta; Uyuşuk, miskin.*” tanımlamalarıyla yer almaktadır.

yarmak: Ev, iş yeri gibi bir mekânda hırsızlık yapmak. (Herhangi bir kişinin soyulması, üzerindeki ya da başka bir yerdeki değerinin çalınması anlamında kullanılmamaktadır.) DS ve TTAS’ta “*Yavruyu memeden ayırmak; Uğraşmak, emek vermek; Soymak, çalmak; Öğütmek (buğday vb.); Ardından konuşmak.*” anlamlarıyla yer almaktadır.

yasılmak: Atın ya da eşiğin boynunu ileri uzatarak tırısı kalkması. DS’de ve TTAS’da verilen anlamlar bu tanıma yansıtılmamaktadır: “*1. Eğilmek. 2. Boyun eğmek; II. Yayın kirişi gevşetilmek.*”

yîgi virmek: Hayvanlara yem vermek. DS’de ve TTAS’ta “*yîgi*” biçiminde “*Uzun süre için hazırlanmış yiyecek*” anlamıyla ve “*yeygilemek*” biçimiyle buradaki anlamına uygun olarak yer almaktadır. Çameli İlçesi Ağzı ve Çameli Ortaokullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Yerel Ağız Özelliklerinin Türkçe Eğitimine Etkisi adlı çalışmada “*yêgilâmek*” şeklinde “*hayvanların yiyecek ve içeceklerini vermek, beslemek*” anlamıyla geçmektedir (Eryılmaz 2015); Dinar ve Evciler Yöresi Ağzı’nda “*yîgî etmek*” şeklinde “*hayvanları yemlemek*” anlamıyla (B. Uysal 2012); İscehisar ve İhsaniye Ağzı’nda “*yeygilemek*” şeklinde “*hayvanlara kışlık yem vermek*” anlamıyla (Yılmaz 2006) geçmektedir.

yiñgel: Yemesi hoşsa giden, çabuk tüketilen yiyecek. DS’de “*lezzetli*” anlamıyla “*yeygel*” biçiminde yer almaktadır.

yortmuk: Kıymık. “*Elime yortmuk battı.*”

zırcıncılamak: Mızırılmak, ağlayıp sızlamak.

Sonuç:

Mikro ağız çalışma bölgesini oluşturan Burunarkaç Köyü’nden her iki çalışmada (Çifci, Musa, Sezer, Önder (2017), Derleme Sözlüğüne Katkılar (Emirdağ / Burunarkaç Köyü), Turkish Studies, Vol. 12/15, p.211-232) elde edilen farklı anlam ya da biçimle yazılı kayıt altına alınmamış toplam 259 söz, Türk dilinin büyük sözlüğüne eklenmiştir. Çalışma bulguları, titiz ve sabırlı araştırmalarla daha pek çok sözün kaydedilebileceğini göstermektedir. Bu tür çalışmalar, Türk dilinin zenginliğinin daha somut delillerle ortaya konması bakımından önem taşımaktadır. Kaybolmaya yüz tutmuş olan buna benzer somut olmayan kültür mirasının kayıt altına alınması, Türk düşünce ve kültür hayatının daha derinlemesine kavranabilmesini sağlayacak; bu veriler Türk dilinin geleceğinin güçlü inşasında rol oynayacaktır.

KAYNAKÇA

- Başbakanlık Arşivleri Daire Başkanlığı (1714), 69 Numaralı Şikâyet Defteri, Sayfa 171, Çeviren: Kâni Özyer (Vakıflar Genel Müdürlüğü Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı)
- Bölge Ağızlarında Atasözleri Ve Deyimler I- II (2004), Türk Dil Kurumu Yayını, Ankara.
- Çıfci, Musa, Sezer, Önder (2017), Derleme Sözlüğüne Katkılar (Emirdağ / Burunarkaç Köyü), Turkish Studies, Vol. 12/15, p.211-232
- Demir, Nurettin (1999), Ağız Sözlükçülüğü, Kebikeç, Sayı 7- 8, (67- 75).
- Gülsevin, Gürer (2002), Uşak İli Ağızları, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Söz Derleme Dergisi C 1 (1939), Türk Dil Kurumu Yayını, Maarif Matbaası, İstanbul.
- Söz Derleme Dergisi C 4 (1951), Türk Dil Kurumu Yayını, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul.
- Söz Derleme Dergisi C 5 (1957), Türk Dil Kurumu Yayını, Sayı: 168, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Söz Derleme Dergisi C 6 (1952), Türk Dil Kurumu Yayını, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Söz Derleme Talimatnamesi (1932), Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti, Devlet Matbaası, İstanbul.
- Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan (2000), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2. Baskı.

Benzerlik Taraması Yapılan Kaynakça

Makaleler ve Temel Sözlükler

- Acar, Kenan (2013), **Türkiye Türkçesi Ağızlar Sözlüğüne Kandıra Ağzından Katkılar**, Turkish Studies, 8/9, (375-386)
- Akman, Eyüp (2008), **Azerbaycan Türkçesi ile Kastamonu Ağzı Arasındaki Ortak Atasözleri ve Deyimler**, Folklore and Etnography, 15, (76-87)
- Akman, Eyüp (2012), **Kastamonu Ağzından Az Bilinen İkillemeler**, VII. Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri 25-28 Eylül 2012 Selanik, Ankara, (208-215)
- Ayva, Aziz, **Konya Dağ Köyleri Ağızlarından Derlemeler**, Yeni İpek Yolu, (273-280).
- Biray, Nergis (2009), **Denizli Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Turkish Studies, 4/8 (747-779)
- Boz, Erdoğan (1996), **Çüngüş ve Çermik Yöresinin Ağzından Derleme Sözlüğünü Katkılar**, Milli Folklor, 29-30, Ankara, (112-113)
- Boz, Erdoğan (2006), **Afyonkarahisar Merkez Ağzı**, Gazi Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Bulut, Serdar (2017), **Ahıska Bölgesi Türkleri ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar-I**, Asya Studies Akademik Sosyal Araştırmalar, 2, (9-16)
- Bulut, Serdar (2018), **Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Karadeniz Araştırmaları XV/57, (171-190)
- Cankaya, Mahir (2013), **Erzincan Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Turkish Studies, Vol. 8/9 Summer, (899-910)

- Çavga, Uğur (2015), **Belkaya (Konya Ereğli) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Internatioanl Journal .f Language's Teaching and Education UDES, ISSN 2198-4999, Mannheim (2669-2689)
- Çelik, Anıl (2018), **Yalova İli Yerli Ağzından Türkiye Türkçesi Ağzları Sözlüğü'ne Katkılar**, AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 6/13, (512-543)
- Çiftçi, Fethullah (2014), **Bitlis Merkez Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Anemon Muş Alpaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2/2, (262-271)
- Demirci, Metin (2017), **Derleme Sözlüğü'ne Osmaniye, Düziçi Ağzından Katkılar-1**, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6/3, (13-83)
- Demirci, Metin (2017), **Osmaniye, Düziçi Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar-2**, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 19/33, (36-44)
- Derleme Sözlüğü I (A), (II. Baskı), TDK Yayınları, Ankara, 1993.
- Doğan, Muammer (2009), **Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar - 1**, Turkish Studies 4/4, (236-249)
- Doğan, Muammer (2010), **Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar - 2**, Turkish Studies 5/1, (294-312)
- Doğan, Muammer (2012), **Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar 3**, DİYALEKTOLOG, 4, (9-21)
- Doğan, Talip (2013), **Tikantepe Ağzının Söz Varlığından Derlemeler**, Modern Türklük Araştırmaları Dergisi 10/1, (105-132)
- Erdem Nas, Gönül (2015), **Anamur Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar - 2**, Journal of Turkish Language and Literature, 1/1, (1-8)
- Erdem Nas, Gönül, Parlar, Zahide (2016), **Bartın Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, DİYALEKTOLOG Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi, 13, (50-59)
- Erdoğan, Songül (2016), **Niğde Yöresi Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar- 1**, TÜBAR- XL Güz, (69-82)
- Erenoğlu Ataizi Dilek, Sözer Burak (2018), **Kadınhanı Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 16/1, (580-592)
- Ersöz, Serpil (2009), **Nazilli (Aydın) Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies, IX/2, (37-62), İzmir.
- Erten, Münir, BAŞKAN, Ahmet (2016), **Bismil Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, CÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 40/2, (67-77)
- Gülensoy, Tuncer (1998), **Anadolu Ağzları Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Türk Dili, 533, (14-16)
- Gülseren, Cemil (2001), **Halk Dilinde Uşakta Bitki Adları ve Sağlık Değişleri**, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 3/2, (107-117)
- Gülseren, Cemil (2016), **Malatya'dan Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, DİYALEKTOLOG, 12, (47-55)
- Güneş, Bahadır (2018), **Derleme Sözlüğü'ne Göre Trabzon, Rize ve Artvin İllerine Ait Bitki Adlarının Kavram Düzeyi**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11/56, (39-49)
- Güven, Ömer (2014), **Zara (Sivas) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Sayı, LI (63-77)

- Güzel, Ferdi (2012), **Şahsuvar (Elazığ) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Türk Dili, (68-80)
- Güzel, Ferdi (2013), **Şahsuvar (Elazığ) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar 2**, DİYALEKTOLOG, 6, (15-33)
- Hazar, Mehmet (2007), **Nevşehir Folkloru'ndan Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Türk Dili, 669, (580-584)
- Kaçalin, Mustafa S. (2010), **Ağız Atasözlerinin Kelime Hazinesine Katkısı**, Türk Dilleri Araştırmaları, 20, (153-160)
- Kalay, Emin (1997), **Edirne İli Ağızlarından Derleme Sözlüğüne Katkılar I**, Türk Dili, 547, (25-33)
- Kalay, Emin (2004), **Edirne İli Ağızlarından Derleme Sözlüğüne Katkılar II**, Türk Dili, 633, (250-259)
- Kamacı, Duygu (2011). **Erzurum Yöresi Ağızlarından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, 1, (158-164)
- Karaman, Ahmet (2011). **Sandıklı Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 2(3), (273-286)
- Karaörs, Metin (1994), **Derleme Sözlüğüne Katkılar, Kayseri, Isparta, Adana İllerinden Derlemeler**, Türk Dili, 505, (65-67)
- Koraş, Hikmet (2002), **Derleme Sözlüğü'ne İlaveler**, TÜBAR- XII Güz, (171-208)
- Küçükbalı, Fatih Numan (2016), **Bozkır (Konya) Ağzından "Derleme Sözlüğü"ne Katkılar**, Uluslararası Sempozyum: Geçmişten Günümüze Bozkır 6-8 Mayıs 2016, Bildiri Kitabı, Konya, (643-658)
- Metin, Beyazıt Bilge (2016), **Geydoğan Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, Dede Korkut Dergisi, 11, (78-87)
- Ölmez, Zuhul (2010), **Diyarbakır Ağzının Söz Varlığına Katkılar**, I. Uluslararası Türk Dialectolojisi Çalıştayı, 15- 20 Mayıs 2008, Gazi Magosa/Kıbrıs Türk Dilleri Araştırmaları, 20, 2010: (193- 201)
- Özdarendeli, Nursel, **Velimeşe Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 34, (57-79)
- Özden, Muharrem (2017), **Bilecik Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 5/11, (273-315)
- Özden, Muharrem (2017), **Trakya Ağızlarında Bulunan Akrabalık Adları Üzerine Bir Tasnif Çalışması**, Sosyal Bilimler Dergisi, 4/10, (260-281)
- Özden, Muharrem (2017), **Trakya Ağızlarında Kullanılan Bitki Adları Üzerine Bir İnceleme**, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5/47, (131-160)
- Özden, Muharrem (2017), **Trakya Ağızlarında Kullanılan Yemek Adları**, The Journal of Academic Social Science Studies, 59, (113-131)
- Özden, Muharrem (2017), **Trakya Ağızlarında Yer Alan Alet ve Eşya Adları**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10/50, (110-142)
- Özden, Muharrem (2018), **Gümölcine Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, DİYALEKTOLOG, 17, (199-249)

- Özden, Muharrem, Doğan, Levent (2017), **Doğu Trakya Ağzlarında Kullanılan Deyimler Hakkında Genel Bir Sınıflandırma Çalışması**, Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3/3, (27-54)
- Özden, Muharrem, Doğan, Levent (2017), **Doğu Trakya Ağzlarında Kullanılan İkişemeler**, İdil Dergisi, 6/32, (1173-1206)
- Özden, Muharrem, Doğan, Levent (2017), **Yunanistan (Batı Trakya) Türk Ağzlarında Kullanılan Deyimler**, ZfWT, 9/2, (71-93)
- Özgür, Can (2006), **Eskişehir Yöresi Ağzlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, TDAY-Belleten 2004/1, (93-99)
- Özgür, Can (2016), **Ortadoğu Kökenli Emirdağ Türkmenlerinden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Uluslararası Tarih ve Günümüzde Ortadoğu'da Türkmenler (Irak-İran-Suriye) Sempozyumu 08-10 Mayıs 2014, Bilecik, (93-99)
- Özkaya, Hakkı (2015), **Kırklareli Ağzlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 2, (33-39)
- Öztürk, Erol (2009), **Mersin Yörüklerinden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Türk Dili, 689, (405-411)
- Sis, Nesrin (2011), **Belen Ağzının Ses Özellikleri**, Turkish Studies, 6/1, (1765-1783)
- Şanlı, Cevdet, (1996), **Kırklareli, Erzurum ve Artvin İllerimizden Derleme Sözlüğüne Katkılar**, Türk Dili, 552, (542-547)
- Şanlı, Cevdet (1999), **Anadolu ve Rumeli Ağzlarından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, Türk Dili, 572, (670-680)
- Şen, Serkan (2009), **Derleme Sözlüğüne Göre Türkiye Türkçesi Ağzlarında Meslek İcracısı Adları**, TÜBAR-XXV Bahar, (173-184)
- Tan, Ali, Uğureli, Ayşe (2017), **Kesikkeli Köyünden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, DİYALEKTOLOG, Sayı 16, (223-239)
- Tarama Sözlüğü (Dizin) 8, TDK Yayını, 2. Baskı, Ankara.
- Taş, N. Fahri, Baydar, Arzu S. Ertane, BAYDAR, Turgut (2018), **Erzincan Refahiye Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, 2/4, (61-66)
- Teres, Ersin (2011), **Söğüt (Bilecik) Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, Folklor/Edebiyat, 17/ 65-1, (55-64)
- Tok, Turgut (2005), **Burdur İli Ağzlarında Kullanılan Bazı Yerel ve Arkaik Kelimeler**, I. Burdur Sempozyumu 16-19 Kasım 2005 Bildiriler C. 2, (361-367)
- Tokat, Feyza (2014), **Denizli Ağzındaki El Dokumacılığı İle İlgili Terimler**, TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, 2/4, (171-196)
- Tokat, Feyza (2014), **Çavdır Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 3/1, (153-166)
- Tokatlı, Suzan Suzi, Erdem Nas, Gönül (2012), **Anamur Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, DİYALEKTOLOG, Sayı 5, (33-45)
- Toker, Mustafa (2011), **Derleme Sözlüğü ve Mersin Ağzı Sözlüğü'ne Tarsus Yöresinden Katkılar**, Turkish Studies 6/3, (1229-1249)

- Turhan, Nurşah (2018), **Trabzon Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 5/2, (53-58)
- Türkiye Türkçesi Ağzıları Sözlüğü (<http://tdkterim.gov.tr/ttas/>), Erişim: 23.10.2018
- Ulum, Ömer Gökhan (2015), **Adana Yöresine Ait Kelimelerin Kullanım Sıklıkları Üzerine Bir İnceleme**, Çukurova Araştırmaları Dergisi, 1/1, (107-117)
- Uysal, İdris Nebi (2018), **Himmetli (Niğde-Merkez) Köyü Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Erdem, 74, (139-156)
- Yıldız, Osman (2007), **Isparta Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar**, Turkish Studies, 2/2, (790-800)
- Yıldız, Muharrem, Özsoy, Yusuf (2016), **Bartın Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar**, Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1/1, (141-150)

Lisansüstü Tez Çalışmaları:

ACAR Ergün, Kastamonu Merkez İlçe ve Köyleri Ağzı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2008; ACAR Ergün, Kastamonu ve Yöresi Ağzıları, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Edirne 2012; AÇIKGÖZ Nuray, Emirdağ Kaçarlı Türkmenleri Ağzı, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2005; AKÇATAŞ Ahmet, Çay Yörük Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon 1996; AKÇAY Halit, Sivasslı Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon 1997; AKSU Ali, Nürhak ve Yöresi Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2013; AKYOL Senem, Manisa Merkez Kuzey- Batı Köylerinin Ağız Özellikleri, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Manisa 2002; ALİ Nigar, Bulgaristan-Kırcalı Bölgesi Türk Ağzıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2004; ALTINDIŞ Deniz, Kayseri İli Gömürgen Kasabası Ağzı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2004; ATMACA Emine, Korkuteli ve Yöresi Ağzıları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005; AVCI Yusuf, Amasya Aydınca Ağzı, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas 1988; BAĞCI Hasan, Sarıcakaya Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 1997; BALYEMEZ Sedat, Ankara Evren İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004; BAŞDAŞ Cahit, Akçadağ Yöresi Ağzıları (İnceleme-Metinler-Sözdizimi), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya 1992; BAŞKAN Ahmet, Bismil Ağzı (İnceleme-Metinler-Dizim), Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2012; BATKAN Narin Ağa, Kıbrıs Baf ve Limasol Türk Göçmenlerinin Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2000; BAYRAKTAR Fatma Sibel, Kayseri Merkez İlçe Ağzı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Edirne 2000; BEKAR Beytullah, Kütahya Domaniç Ağzı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2011; BİBER Seçil, Kütahya Gediz ve Yöresi Ağzı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2010; BODUR Battal, Kadirli Ağzı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2002; BOZALAN Hale, Bergama Merkez İlçe ve Köylerinde Yaşayan Yörüklerin Ağız İncelemesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2008; BULDUK Türker Barış, Adıyaman İndere (Zey) Köyü Ağzı, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman 2013; CENGİZ Murat, Saimbeyli (Adana) Ağzıları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1998; ÇEBİ İhsan Sabri, Güney-Doğu Bulgaristan Türk Ağzıları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1986; ÇOBAN Sıtkı, Düzce İli ve Yöresi Ağzıları, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2005; ÇOLAKOĞLU Bülent Kahraman, Trabzon

Ağzı, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2003; DABAN Engin Burak, Daday İlçesi Ağzı (Kastamonu İli), Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs, 2015; DAĞCI Yusuf, Yahyalı (Kayseri) ve Yöresi Ağızları, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2012; DEMİR İmdat, Sarıgöl ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri 2012; DEMİRAY Erdinç, Kepsut İlçesi ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2003; DEMİRAY Erdinç, Ahıska Türkleri Ağzı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri 2011; DEMİREZEN Ünal, Yozgat İli Kadışehri ve Yöresi Türkmen Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1995; DELİCEOĞLU Fatma, Gesi, Ağırnas, Mimarşinan ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2002; DERİN İsmail, Acıpayam ve Çameli (Denizli) İlçeleri Ağızları (İnceleme- Metin- Sözlük), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1995; DİLAVER YILDIRIM Kübra, Bergama Yöresi Tahtacı-Çepni Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2013; DİNAR Talat, Başmakçı ve Dazkırı Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2006; DOĞAN İbrahim, Bünyan ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1991; DOĞAN Muammer, Aksaray ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri 2012; DOĞAN Şaban, Sivas Merkez İlçe ve Köyleri Ağızları (Giriş- İnceleme- Metinler) (I. Cilt), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2001; DURMAZER Ayhan, Tekirdağ İli Saray İlçesi Köyleri Ağız Derlemeleri, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2000; DÜLGER Ersan, Banaz İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007; EKİNCİ Mustafa, Yeşilhisar ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1993; ELEREN Yüksel, Şuhut Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 1997; ELGÜN Abdullah, Akkışla ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1993; ERDEM Mehmet Dursun, Asarcık Ağzı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun 2001; ERDOĞAN Ferhat, Şuhut ve Yöresi Ağızları, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2007; ERDOĞAN Songül, Niğde Merkez ve Bor İlçesi Ağzı (Giriş-İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri 2012; ERGÜL Çiğdem, Gesi Yöresi Ağız Araştırması Folkloru Halk Edebiyatı Etnoğrafyası, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1999; ERSOY Necan Asım, Fethiye Ağzı (Metin- Derleme- İncelenme), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla 2001; ERSÖZ Serpil, Türkiye Ahıskalıları Ağzı, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Lehçeleri ABD, Doktora Tezi, İzmir 2013; ERTÜRK Harun, Artvin İli Yusufeli İlçesi Demirkent (Erkinis) Köyü Ağzı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla 2015; ERYILMAZ Ramazan, Çameli İlçesi Ağzı ve Çameli Ortaokullarında Eğitim Gören Öğrencilerin Yerel Ağız Özelliklerinin Türkçe Eğitimine Etkisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2015; ERYİĞİT Celal, Gölhisar Ağzı, (Giriş-İnceleme-Metinler-Sözlük), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2014; GÖKÇÜR Engin, Van ve Merkez Köyleri Ağızları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2006; GÖKÇÜR Engin, Van Gölü Havzası Ağızları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Elazığ 2012; GÖKER Osman, Bolvadin'deki Türkmen- Karabağ Köylerinin Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 1996; GÖNEN Mehmet Emin, Van Gölü Kuzey Havzası Ağızları, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2003; GUVCI Keziban, Kayseri - İncesu İlçesi Subaşı Köyü Ağzı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2004; GÜL

Rıza, Kilis Merkez ve Köyleri Ağzı, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana 1993; GÜL Rıza, Gaziantep Barakları Ağzı, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Adana 1999; GÜNAY Esra Gülin, Adıyaman- Merkez, Kâhta, Gerger, Samsat Yöresi Ağzı (İnceleme- Metin- Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2008; GÜNEŞ İsmail Teoman, Savaştepe Yöresi Yörük Ağızlarının İncelenmesi ve Türkçe'nin Gelişip Zenginleşmesine Katkıları, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2009; GÜNEŞ Nurcihan, Kuzeydoğu Bulgaristan'da Çerkovna Köyü ve Çevresi Türk Ağızları (İnceleme- Metinler- Sözlük), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya 2009; GÜREL Cihan, Dulkadirli Köyleri Ağzı (İnceleme- Metin-Sözlük), Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir 2011; HAŞİMİ Ahmet, Hassa Ağzı İncelemesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2001; HÜNERLİ Bülent, Kırklareli Babaeski Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2006; İBRAHİM Nazım, Vrapçıste ve Çevresi Türk Ağzı (Makedonya), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1997; İGÇİ Alpay, Vıçitırın- Kosova Türk Ağzı, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2010; İLASLAN Özlem, Adana İli Yüreğir ve Yöresi Göçmen Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2005; İLASLAN Ümit, Şarkışla ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2006; İLERİ Canan, Eskişehir Türkmen Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1993; KABADAYI Rukiye, Bayburt Demirözü İlçesi Ağzı: Cümle Yapısı, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014; KANDEMİR Serpil, Manyas Türkmen Ağzı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2006; KARADAĞ Sibel, Dalaman Ağzı (Derleme- Metin- İncelenme), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla 2001; KARAMAN Sevgi, Çiçekdağı ve Yöresi Ağızları (İncelenme- Metinler- Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1997; KARASAKALOĞLU Nuri, Aydın Merkez Ağzı, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum 2005; KARATEKİN Selami, Niğde İli- Elmalı Kasabası ve Yöresi Ağızları, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2003; KAVAKLIÇEŞME Hüsna, Kars ve Iğdır Azerileri Ağzı (Dil İncelemesi- Metin- Dizin), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2010; KAYA Fatih, Balâ İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004; KILIÇ Mine, Kahramanmaraş Merkez Ağzı, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş 2001; KILIÇER İsmail, Yozgat ve Yöresi Ağızları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 1998; KILINÇ Gülay, Bolu İli Seben İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2009; KİLİT Alican, Aralık İlçesi Ağzı (Iğdır İli), Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs, 2015; KİREMİT Mehmet, Yapraklı İlçesi (Çankırı) Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1986; KİRLİ Ali, Ula ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Enstitüsü, Kayseri 1994; KOCA Sinan, Görele ve Yöresi Ağızları, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Enstitüsü, Giresun 2015; KOCAMAZ İhsan, Konya İli, Taşkent İlçesi ve Köyleri Ağzı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2013; KORAŞ Hikmet, Karaman ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1992; KORKMAZLAR Alaaddin, Talas ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1991; KORKMAZYİĞİT Ahmet, Çayıralan ve Yöresi Ağızları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2010; KULLE ÇOBAN Esra, Elmalı ve Yöresi Ağızları, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2012; KURTBEOĞLU Sultan Ruhan, Iğdır ve Nahçıvan Ağzının Karşılaştırılması, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kars 2011;

KUYUMCU Osman, Türkçenin Hemşin Ağzı, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2006; KÜÇÜKASLAN Cihat, Sakarya İli Ferizli ve Söğütlü İlçeleri Ağzı (Ses Bilgisi- Metinler- Sözlük), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2005; KÜÇÜKBALLI Fatih Numan, Gazipaşa (Antalya) Köyleri Ağzı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2013; KÜÇÜKER Paki, Bingöl Merkez İlçe ve Köyleri Ağzıları (İnceleme- Metinler- Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1998; MANAV Aslı, Denizli'nin Güney İlçesi Ağzı (Fonetik- Morfoloji), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2006; MUTLU Hüseyin Kahraman, Balıkesir İli Ağzıları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2008; OYAR Ahmet, Salihli İlçesi ve Köyleri Ağzılarında Derlemeler, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 1998; NAMLI KÖĞÇE Ayşe, Gölyaka Kasabası Ağzı Söz Dizimi, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013; OLCAY Cem Bircan, Malatya Arapgir Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2014; OLİEVA Alfina, Ahıska Kültürü ve Temel Söz Varlığı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012; ÖÇALAN Muharrem, Sakarya İli Ağzıları (II. Cilt), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri 2004; ÖRNEKKOL Fatih, Emirdağ Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2006; ÖRÜNDÜ Fatih, Trabzon ve Yöresi Ağzıları, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon 2001; ÖZDEN Halil İbrahim, Arpabahşiş Kasabası (Mersin Erdemli) Boynuince Yörükleri Ağzı, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Karaman 2014; ÖZDEN Muharrem, Bilecik İli, Söğüt İlçesi ve Köyleri Ağız Araştırması, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2000; ÖZDEN Muharrem, Bilecik İli Ağız İncelemesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Edirne 2009; ÖZKAN İbrahim, Sandıklı ve Yöresi Ağız Özellikleri, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon 2001; ÖZKAN İbrahim Ethem, Ardanuç ve Yöresi Ağzıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1994; ÖZKÖK Berna, Kıbrıs Ağzı ve Türkiye Türkçesi Dil Özelliklerinin Karşılaştırılması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1996; ÖZMEN Şeyda, Muş-Merkez Ağzı (İnceleme- Metin- Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2007; ÖZTÜRK İrfan, Adilcevaz Ağzı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2001; PAÇACIOĞLU Burhan, Sivas İlbeyli Ağzı (İnceleme- Metinler- Sözlük), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1987; PEHLİVAN Ahmet, Kıbrıs Ağzının Ölçünlüleşmesi “Kıbrıs Türk Ağzındaki Sözvarlığının Türkiye Türkçesine Dönüşmesi”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 1999; PEHLİVAN Serkan, Rize İli Hemşin Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2002; PEKACAR Tevfik, Suluova Ağzıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2003; PİLANCI Hülya, Eskişehir ve Yöresi Ağzıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1991; POLAT Fadime, Şavşat ve Yöresi Ağzıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2000; SALİMEHMED Naylen, Bulgaristan Kırcaali İli ve Çevresi Türk Ağzı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2006; SEBNİ Makbule, Kağızman Yerli Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük), Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kars 2010; SERT Göksel, Eskişehir İli Yörük Ağzıları, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2015; SEVİNÇ Uğur, Göynük Ağzı (İnceleme-Metin-Sözlük), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bolu 2015; SİNAN Ahmet Turan, Akçadağ, Doğanşehir ve Darende Ağzıları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1992; SOLMAZ Erhan, Bolvadin, Çay ve Çobanlar Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2007; ŞAHİN Eda, Bayat

Merkez Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 1998; ŞANLI Cevdet, Kırklareli İli Merkez İlçe Köyleri Ağzıları, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 1990; ŞAŞTIM Zafer, Arıcak (Elazığ) ve Yöresi Ağzıları, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2003; ŞENYİĞİT Yavuz, Sultandağı Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2006; TAŞ Pınar, Yozgat- Çandır Ağzı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2006; TAYŞI Mustafa, Tavşanlı ve Yöresi Ağız İncelemeleri, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2007; TEKDAL İsmail, Sakarya İli Kaynarca İlçesi Ağzı (İnceleme- Metin- Sözlük), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2001; TEKİN Feridun, Kaman ve Yöresi Ağzıları (Giriş- İnceleme- Metin- Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1994; TOK Turgut, Denizli İli Güney ve Güneybatı Bölgesi Ağzıları, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Denizli 2002; TUNUSLU Erdinç, Kosova Priştine Türk Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005; TÜREDİ Kerim, Karaman İli Sarıveliler ve Başyayla İlçeleri Ağzı (İnceleme- Metin- Sözlük), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2002; UYSAL Bilâl, Dinar ve Evciler Yöresi Ağzı, Birleşik Matbaacılık Ltd. Şti., İzmir 2012; UYSAL İdris Nebi, Karaman İli Ağzıları ve Anadolu Ağzıları Arasındaki Yeri, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Denizli 2009; ÜMÜT Adem, Yozgat Sorgun İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006; ÜNAL Ergün, Reşadiye ve Yöresi Ağzıları (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep 2010; ÜNAL Kamile Güner, Develi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1987; YAĞCI İlyas, Devrez Vadisi Ağzı Ses ve Şekil Bilgisi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1986; YALKIN Ali Osman Atabey Ağzı Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2013; YAVUZ Serdar, Karakeçili Ağzı (Kırıkkale), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2003; YAZICI Serdar, Dört Yol Ağzı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2006; YELOK Veli Savaş, Divriği Merkez İlçe Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1999; YEŞİLKAYA Mehmet, Gerger Merkez ve Köyleri Ağzıları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van 2007; YEŞİLÖZ Zafer, Nevşehir İli Ürgüp ve Avanos Yöresi Ağzıları, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 1993; YILDIRIM Ayşe, Niğde İli İçmeli Kasabası Ağzı, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2004; YILDIRIM Mehmet, Ankara Beypazarı İlçesi Ağzı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007; YILDIRIM Ünal, Ayrancı (Karaman) Yöresi Ağzıları (İnceleme- Metinler- Sözlük), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2007; YILMAZ Mehmet, İncehisar ve İhsaniye Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2006; YUMURTACI Ali, Kütahya Pazarlar Ağzı, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya 2012; YURTMAN Kevser, Yayladağı Ağzı (Metin-İnceleme-Sözlük), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2012; ZEYBEK Harun, Sinanpaşa Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2007; ZEYBEK Fatih Süleyman, Bayat Köyleri Ağzı, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar 2008.